

Lausunto

7.5.2026

VN/2160/2025
VN/2160/2025-VM-26

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtiovarainministeriön lausunto oppivelvollisuuslain muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan tarkennettavaksi oppivelvollisuuslain ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain säännöksiä. Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi myös perusopetuslain sääntelyä aikuisten perusopetuksen maksuttomuudesta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain säännöksiä siten, että niihin lisättäisiin velvollisuus ottaa opiskelijoiksi ensisijaisesti oppivelvolliset hakijat. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö kannattaa tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain muutoksia siitä, että lakeihin lisättäisiin velvollisuus ottaa opiskelijoiksi ensisijaisesti oppivelvolliset hakijat. Näin voidaan varmistaa jokaiselle perusopetuksen päättäneelle koulutuspaikka. Valtiovarainministeriö katsoo, että muutos voi myös tehostaa julkisen rahoituksen vaikuttavuutta, sillä se voi mahdollisesti vähentää useampien perustutkintojen suorittamista ammatillisessa koulutuksessa.

Esitysluonnoksen mukaan siinä ei ehdotettaisi uusia tehtäviä kunnille ja sen vaikutukset kuntiin olisivat vähäiset. Luonnoksen mukaisella esityksellä kuitenkin laajennettaisiin oikeutta oppivelvollisuuslain mukaisiin majoitus- ja matkakorvauksiin, mikä kasvattaisi koulutuksen järjestäjien kustannuksia. Nämä kustannukset korvattaisiin koulutuksen järjestäjille hakemusten perustella rahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena, joka vähennetään kaikkien koulutuksen järjestäjien perusrahoituksesta.

Valtiovarainministeriö katsoo, että asiassa voi havaita ristiriitaa, kun kuntien kustannuksia koulutuksen järjestäjinä lisättäisiin lailla, mutta niiden korvaaminen perustuisi harkinnanvaraisuuteen. Toisaalta majoitus- ja matkakustannusten arvioitu nousu vastaa 0,02–0,04 % vuoden 2025 ammatillisen koulutuksen määrärahasta, joten laskennallisen perusrahoituksen pienenemistä voidaan pitää merkitykseltään hyvin vähäisenä koulutuksen järjestäjille.

Valtiovarainministeriö toteaa, että lakiluonnos myös selkeyttää ja täsmentää kunnan vastuuta oppivelvollisen tilanteen seurannassa sen jälkeen, kun perusopetus on päättynyt. Vaikutusarvioista huolimatta sen voidaan katsoa tuovan kunnille jonkin verran nykyistä aktiivisemmän seurantatehtävän, vahvistavan niiden ohjausroolia ja velvollisuuden reagoida aiempaa nopeammin tilanteisiin, joissa opinnot eivät käynnisty tai keskeytyvät. Esitys myös korostaa yhteistyövelvoitteita eri koulutuksen järjestäjien kanssa. Valtiovarainministeriö toteaa, että jatkovalmistelussa esitysluonnoksen kuntavaihtokutsia olisi hyvä täsmentämistä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Esitys tulee käsitellä kuntalain (410/2015) 13 §:n mukaisesti kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö Mika Niemelä

Jakelu OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiedoksi OKM LAMOS Strategisen ohjauksen vastuualue, Maria Soininen

VN/2160/2025-VM-26

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: